

RANDI NYGAARD LIUM

Den norske væver Randi Nygaard Lium udstiller for første gang separat i Danmark i Stensalen på Kunstindustrimuseet. Det er dog ikke første gang, at hun udstiller i Danmark, da hun gennem sin uddannelse på Det Jyske Kunstakademi blev en del af det danske vævemiljø. Efter at hun i 1986 flyttede tilbage til Trondheim i Norge, har hun bevaret sin tilknytning til miljøet i Danmark.

Væveren Randi Nygaard Lium tilhører den, tør jeg godt sige, lykkelige generation af kvinder, der er opvokset med en tekstil tradition – måske den sidste generation i mange år fremover. Gennem opdragelsen lærte hun som noget helt naturligt og som mange andre små piger at sy og brodere, at strikke og hækle af kvinder i de nære omgivelser. Fra de første forsøg med at mestre redskaberne og materialerne, til at sy eller strikke det første dukketøj, til at brodere gaver til de ældre kvindelige familiemedlemmer og til som teenager at sy sit eget tøj. Glæden ved at lære farverne at kende, ved at afprøve egne farvesammensætninger, ved først at kopiere et motiv for derefter at variere og måske opfinde sit eget mønster og glæden ved at eksperimentere med kombinationen af forskellige materialer. I dag kan det måske være svært at forstå for mange unge mennesker den rigdom, der kan ligge i en pose med strikkegarn i mange forskellige farver, og de muligheder, en kurv fyldt med broderigarn i regnbuens farver kan inspirere til.

Det er en lykke for mange børn gennem leg og lærdom at få afprøvet de kreative kræfter, og det kan blive identitets-

skabende at være medvirkende til at videreføre og videreudvikle traditioner, der går mange hundrede år tilbage.

For mange kvinder stopper det i ungdommen, for nogle bliver det en livslang forelskelse, de aldrig slipper. Og for de enkelte, der oven i købet er begavet med et talent, en god portion stædighed og en lyst til at udvikle og afsøge nye metoder og materialer, kan det blive et erhverv.

I vores industrialiserede vesteuropæiske verden er tekstiler som håndværk blevet knyttet til kvinder og til hjemmet. Historisk set har det været en sag med to sider. På den ene side har arbejdet med tekstiler været et fristed for mange kvinder med muligheder for at kunne fabulere med farver, teknikker og ornamentik. For selv om det har drejet sig om brugstekstiler, er det mange gange både rørende og betagende at se, hvorledes der ofte er skabt udtryksfulde og smukke tekstiler af de få muligheder og af de forhåndenværende materialer.

Men måske netop fordi tekstilerne efter industrialiseringen ikke længere var så tidskrævende at udføre og dermed heller ikke så kostbare, og samtidig heller ikke krævede højt specialiserede kundskaber, blev fremstillingen af tekstiler overladt til kvinderne i hjemmet, hvad enten det var som tidsfordriv for overklassens piger og kvinder, eller det var til fremstilling og reparation af tekstiler i de lavere sociale lag af samfundet. Hvor tekstilerne tidligere havde rangeret højt på listen over statusgivende bohaver, faldt tekstilernes værdi og status.